

Володимир Іванович Самійленко

Володимир Іванович Самійленко (22 січня (3 лютого) 1864, містечко Сорочинці, Миргородський повіт, Полтавська губернія — 12 серпня 1925, Боярка) — український поет-лірик, сатирик, драматург і перекладач.

Володимир Самійленко був більше знаний серед друзів і в літературі під псевдонімом Сивенький. Поетична спадщина Самійленка включає ліричні і сатиричні вірші, переклади творів з зарубіжної класики.

Він був позашлюбним сином поміщика Івана Лисевича та кріпачки Олександри Самійленко. Виховувався у родині близького приятеля родини Гоголів Олексія Трохимовського. Навчався у Київському університеті і був, мабуть, єдиним на той час студентом зі своєрідним соціальним статусом. Увійшов до літературно-мистецького гуртка «Плеяда». Тут потоваришував із Лесею Українкою, Оленою Пчілкою, Миколою Лисенком, Михайлом Старицьким. Він плідно працює і друкується у часописах «Зоря», «Дзвінок», «Літературно-науковому віснику». Володимир Самійленко стає знаним в Україні поетом.

На відкритті пам'ятника Івану Котляревському у Полтаві. 1903. Зліва направо: Михайло Коцюбинський, Василь Стефаник, Олена Пчілка, Леся Українка, Михайло Старицький, Гнат Хоткевич, Володимир Самійленко.

У низці віршів В. Самійленко торкається традиційної теми ролі митця, мистецтва в суспільному житті: «Пісня», «Елегії», «Орел», «Не вмере поезія», «На роковини смерті Шевченка», «26 лютого», цикл «Вінок Тарасові Шевченку, 26 лютого». Роль Шевченка у розвитку української мови поет розкрив у поезії «Українська мова (Пам'яті Т. Г. Шевченка)», що стала широко відомим хрестоматійним твором.

Самійленко визначився як поет-сатирик з засудженням ура-патріотизму, самодержавства, продажності, графоманії: «На печі» (1898), «Собаки», «Ельдорадо» (1886), «Як то весело жить на Вкраїні» (1886), «Мудрий кравець» (1905), «Невдячний кінь» (1906), «Дума-цяця», «Міністерська пісня», «Новий лад». Поет висловлював своє обурення антиукраїнськими заходами польської влади, всілякими заборонами об'єднуватися в демократичні гуртки. Ці

вболівання лягли в основу написаних у Карлову таких сатиричних творів, як «Шляхи», «Від чого люди лихі» (1924).

Автор драматичних творів «Драма без горілки» (1895), «Дядькова хвороба» (1896), «Маруся Чураївна» (1896), «У Гайхан-Бея» (1917).

Самійленко перекладав «Іліаду» Гомера, «Божественну комедію» Данте, п'єси Мольєра, Б. Трістана, Бомарше, А. Франса, вірші Беранже, Байрона, твори О. Пушкіна і В. Жуковського, І. Нікітіна і М. Гоголя.

Пейзажна та інтимна лірика Самійленка — це цикли віршів «Весна», «Сонети», «Її в дорогу виряджали». «Вечірня пісня» поета, покладена на музику Кирила Стеценком, стала народною піснею. Незадовго до смерті Самійленко продиктував дружині свій останній твір. Це рідкісної форми сонет, т. зв. «Суцільний». Це гімн вічно юній душі поета, сповнений надій на волю України, «На кращий час, на вороття Вкраїні вільного життя».

Незакінчена поема «Гея» надрукована частково в «ЛНВ» 1922 року.

1906 року Іван Франко з Михайлом Мочульським зібрали друковані й недруковані вірші поета 1884—1906 рр. і видали їх у Львові за його власним прізвищем під заголовком «Україні» з передмовою Франка. Своєю назвою збірка наголошувала на основній творчій темі Самійленка. Все, що він писав, присвячувалося Батьківщину, яку поет безмежно любив.

Іван Франко сказав про Самійленка: «Він українець, свідомий українець, усею душею відданий своїй країні та своєму народові,— і се в Росії тип поки що свіжий, тип, можна сказати, будущини. От тим то він такий дорогий і любий кожному українському серцю, такий саморідний та національний — не штучний, а немов так готовий уже виріс із рідного ґрунту. Він живо відчуває всі зневаги і всі — на жаль, такі нечисленні — радощі рідного народу».

Протягом 1893 – 1917 років життя поета було пов'язане з Чернігівщиною. Він працював нотаріусом, хоч і не полишав писати. Перебуваючи у Чернігові відвідував «суботи» у Михайла Коцюбинського, де збиралася місцева творча інтелігенція.

Підтримав Українську революцію 1917 – 1921 років, працював у різних Міністерствах УНР. Після приходу більшовиків до Києва був змушений виїхати з міста, намагаючись десь осісти. У цей час він бідував, намагався заробити на прожиття перекладами. Хворий на саркому, за рік до смерті він перебрався до Києва. Помер у Боярці 12 серпня 1925-го.

Підготовлено за матеріалами відкритих джерел